

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Obrony Narodowej

KON.410.004.07.2017
P/17/037

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 18, F +48 22 444 54 78
kon@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/037 – Współpraca Ministerstwa Obrony Narodowej z organizacjami proobronnymi
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Obrony Narodowej
Kontroler	Andrzej Bała, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KON/24/2017 z dnia 19 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	II Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 7 w Białym Borze ¹ (dalej: Szkoła lub ZS), ul. Brzeźnicka 10, 78-425 Biały Bór
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Pastuszek, dyrektor Zespołu Szkół Nr 7 w Białym Borze od 1 września 2017 r. (do 31 sierpnia 2017 r. dyrektor Zespołu Szkół im. Oskara Langego w Białym Borze). (dowód: akta kontroli str. 21-22)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność Szkoły w zakresie prowadzenia klas mundurowych o profilu wojskowym w latach 2014 – 2016.

Uzasadnienie oceny

Szkoła z własnej inicjatywy utworzyła klasy mundurowe o profilu wojskowym oraz wystąpiła do Ministra Obrony Narodowej o udział żołnierzy zawodowych w szkoleniu uczniów. Początkowo na mocy decyzji dowódcy 12. Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej podpisano porozumienie z jedną jednostką wojskową, a następnie współpracę rozszerzono o kolejne dwie jednostki wojskowe. Realizacja programu szkolenia wojskowego była zbieżna z minimum programowym opracowanym przez resort obrony narodowej.

W klasach o profilu wojskowym szkolenie w zakresie przedmiotów wchodzących w skład innowacyjnych programów przysposobienia obronnego i edukacji dla bezpieczeństwa powierzono oficerowi rezerwy, który posiadał odpowiednie wykształcenie merytoryczne i pedagogiczne.

¹ Na podstawie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744) usunięto z nazwy Zespołu Szkół patrona „Oskara Langego”. Od dnia 1 września 2017 r. obowiązuje nazwa „Zespół Szkół Nr 7 w Białym Borze”.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

III. Wyniki kontroli

1. Formy współpracy z resortem obrony narodowej i jednostkami podległymi

Opis stanu
faktycznego

Dyrektor Szkoły pismem z dnia 4 września 2008 r. wystąpił do Ministra Obrony Narodowej informując, że od września 2009 r. w II Liceum Ogólnokształcącym (LO) przy Zespole Szkół (ZS) zostaną utworzone klasy o profilu wojskowym. W piśmie zwrócono się jednocześnie o pomoc w realizacji zajęć o tematyce wojskowej poprzez udział w nich żołnierzy zawodowych. W odpowiedzi na ww. pismo dowódca 12. Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej w dniu 9 października 2008 r. poinformował dyrektora ZS, że Minister Obrony Narodowej zaakceptował udzielenie pomocy w realizacji zajęć o tematyce wojskowej. Do realizacji tego zamierzenia został zaangażowany 3 pułk przeciwlotniczy z Koszalina (3.pplot), który został rozformowany i w jego miejsce powstał 8. Koszaliński Pułk Przeciwlotniczy (8.pplot).

15 października 2009 r. zawarto porozumienie pomiędzy Powiatem Szczecińskim (organ prowadzący II Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół) a 3.pplot, w którym określono warunki współpracy Szkoły z Pułkiem zaznaczając jednocześnie, że na rok szkolny 2009/2010 dokonano naboru uczniów do klas o profilu wojskowym. Powiat zobowiązał się do przekazania Szkole środków finansowych związanych z zabezpieczeniem zajęć z przysposobienia wojskowego i obozów szkoleniowo-wychowawczych w wysokości subwencji oświatowej. Jednostka wojskowa zobowiązała się do m.in.: wyznaczenia przedstawicieli do współpracy ze Szkołą celem opracowania programu nauczania w klasach wojskowych, ujęcia w rocznych planie szkolenia Jednostki, przedsięwzięć realizowanych na rzecz klas wojskowych oraz informowania o planowanych zamierzeniach, wyznaczenia żołnierzy zawodowych do prowadzenia zajęć, których Szkoła nie może przeprowadzić we własnym zakresie, udostępniania terenu i placów ćwiczeń na czas prowadzenia zajęć objętych programem nauczania, które ze względu na ich charakter i specyfikę mogą być prowadzone wyłącznie z wykorzystaniem bazy szkoleniowej Pułku oraz zabezpieczenia pod względem organizacyjnym zajęć praktycznych z zakresu przysposobienia wojskowego w sprzęt wojskowy i pomocy naukowych bez zobowiązań finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 23-30)

W okresie objętym kontrolą w ZS obowiązywały porozumienia o współpracy z 3 jednostkami wojskowymi, tj. z: 8.pplot (zawarte 7 stycznia 2011 r.), 52 Batalionem Remontowym w Czarnem (52.brem) (z 24 kwietnia 2012 r.) i z Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce (CS MW) (z 7 września 2012 r.). Porozumienia zostały zawarte w oparciu o decyzję Nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi³.

(dowód: akta kontroli str. 31-42)

Zawarte porozumienia o współpracy Szkoły z poszczególnymi jednostkami wojskowymi nie różniły się w zasadniczy sposób. Strony określiły obszary współpracy oraz zadeklarowały podjęcie określonych działań w miarę posiadanych możliwości. W porozumieniach z 52.brem i CS MW zaznaczono, że Szkoła do dnia 10 września każdego roku będzie przysyłać wnioski do planu współpracy jednostki

³ Dz. Urz. MON, poz. 131 z zm.

wojskowej oraz dokonywane będą oceny wyników współdziałania (brak takiego zapisu w porozumieniu z 8.pplot). W porozumieniach zaznaczono, że współpraca nie powoduje dodatkowych wydatków z budżetu resortu obrony narodowej.

17 sierpnia 2016 r. do porozumienia zawartego pomiędzy CS MW a Szkołą zawarto aneks nr 1/2016 w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie zakazu używania munduru wojskowego lub jego części⁴, w którym Szkoła zobowiązała się do przestrzegania postanowień ww. rozporządzenia. Z pozostałymi JW nie aneksowano umów w tym zakresie. Na mocy ww. rozporządzenia umundurowanie młodzieży szkolnej nie posiadało oznak przynależności państwowej w postaci naszywki z godłem Rzeczypospolitej Polskiej. Wydatki związane z umundurowaniem ponosił uczeń i wynosiły ok. 450 zł.

Jednostki wojskowe w zawartych porozumieniach zobowiązały się m.in. do udzielania pomocy merytorycznej w procesie edukacji klas wojskowych, prowadzenia działań promocyjno-informacyjnych dotyczących popularyzacji służby wojskowej, udziału przedstawicieli jednostki w ważnych uroczystościach szkolnych i zapraszania kadry dydaktycznej i młodzieży szkoły do udziału w ważnych wydarzeniach rocznicowo-historycznych oraz szkoleniowo-wychowawczych.

Szkoła zobowiązała się do m.in. popularyzacji i eksponowania tradycji oraz współczesnego oblicza jednostki wojskowej, prowadzenia działalności promującej zawodową służbę wojskową, zapraszania przedstawicieli jednostek do udziału w ważnych wydarzeniach i przedsięwzięciach organizowanych przez Szkołę.

(dowód: akta kontroli str. 31-42)

Zasadniczym kryterium wyboru zasad współpracy były możliwości kadrowe i instruktorskie oraz dostępność sprzętu, wyposażenia i materiałów szkoleniowych poszczególnych jednostek wojskowych.

Na początku września danego roku Szkoła występowała z wnioskami do dowódców jednostek wojskowych, z którymi podpisano porozumienia o umieszczenie w „Planie współpracy jednostki wojskowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi na rok...” zadań w realizacji, których Szkoła oczekiwała pomocy ze strony JW.

(dowód: akta kontroli str. 43-68)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

*Ustalone
nieprawidłowości*

Ocena cząstkowa

2. Program szkolenia wojskowego

*Opis stanu
faktycznego*

Klasy wojskowe zostały utworzone w roku szkolnym 2009/2010. W latach 2014-2016 w II Liceum Ogólnokształcącym w ZS prowadzonych było 5 klas mundurowych o profilu wojskowym. Łączna liczba godzin w cyklu szkolenia z przysposobienia wojskowego wynosiła 300-309 godz., co było związane z liczbą tygodni w danym roku szkolnym (3 godz. tygodniowo). Minimum zajęć programowych określonych ww. decyzją Nr 10/Szkol./P7 Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 stycznia 2015 r. wynosiła 119.

(dowód: akta kontroli str. 202-203)

⁴ Dz. U. poz. 354.

Do roku szkolnego 2014/2015 w klasach o profilu wojskowym szkolenie odbywało się głównie na podstawie podręcznika do nauki szkolenia wojskowego „Poradnik szeregowego zawodowego oraz szeregowego Narodowych Sił Rezerwowych”⁶. Od roku szkolnego 2015/2016 na podstawie minimum programowego realizowanego w ramach innowacyjnych programów przysposobienia obronnego lub edukacji dla bezpieczeństwa oraz programów szkolenia członków organizacji pozarządowych wymaganych do podpisania porozumień z komendantem szkoły wojskowej lub ośrodka szkolenia wprowadzonych decyzją Nr 10/Szkol./P7 Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 stycznia 2015 r.⁷ Na podstawie ww. minimum programowego w Szkole został opracowany „Rozkład materiału na cykl nauczania przedmiotu przysposobienie wojskowe”. W przedmiotowym dokumencie dokonano podziału przewidzianej liczby godzin zajęć programowych na cykl nauczania i zawarto programy kształcenia przysposobienia wojskowego z podziałem na poszczególne tematyki (przedmioty) dotyczące m.in. kształcenia obywatelskiego, regulaminów, taktyki, pierwszej pomocy, strzelectwa, łączności, obrony przeciwlotniczej i obrony cywilnej.

(dowód: akta kontroli str. 217-231)

Po ukończeniu ww. szkolenia i zdaniu egzaminu uczniom wydawane były „Zaświadczenia o ukończeniu przysposobienia wojskowego”. W zaświadczeniach podawano m.in. tematykę szkolenia w podziale na działy programowe i ilości godzin szkolenia. W badanym okresie nie odnotowano przypadku niezdania egzaminu z przedmiotowego szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 101-104)

W kontrolowanym okresie klasy o profilu wojskowym ukończyło 87 absolwentów.

Wychowawcy klas o profilu wojskowym przeprowadzali wśród absolwentów ankietę (dobrowolną) dotyczącą m.in. podjęcia służby wojskowej, zgodności kierunku kształcenia w szkole z wyborem kierunku dalszego kształcenia, zgodności kierunku kształcenia w szkole z pierwszą pracą. Z przeprowadzonych ankiet wynikało, że żaden z absolwentów nie podjął służby wojskowej, 18 kontynuowało kształcenie o profilu wojskowym m.in. na Wojskowej Akademii Technicznej i Akademii Sztuki Wojennej, 3 podjęło pierwszą pracę zgodnie z kierunkiem kształcenia w Szkole.

(dowód: akta kontroli str. 107-118)

W zakresie wychowania fizycznego (wfi) w zespole szkół przeprowadzane były testy na początku nauki (diagnoza wstępna) i na jej koniec. Testy obejmowały niektóre elementy sprawdzianu z wfi przy rekrutacji do szkół/jednostek wojskowych m.in. w zakresie sprawdzenia wytrzymałości, szybkości i siły. Do pomiaru sprawności korzystano z Indeksu Sprawności Fizycznej Czesława Sieńki.

(dowód: akta kontroli str. 120-135)

Szkoła posiadała 10 m strzelnicę wyposażoną w pistolety i karabinki pneumatyczne (tzw. „wiatróvky”, 11 szt., pistolety GAMO PSOO, 4 szt. i wiatróvky Quattro SAS, 4 szt.) oraz broń strzelecką (przekroje): pistolet PM, karabiny kbk (2 szt.). Ponadto w ramach szkolenia wojskowego wykorzystywano m.in.: granaty szkolne RG-42 i F-1; sprzęt łączności: łącznice polowe ŁP-10 i aparaty polowe AP-82, zwijaki z bębniami z kablem PKL-2; sprzęt ochrony przeciwchemicznej: maski MP-4 i płaszcze OP-1; sprzęt kwatermistrzowski: namioty NS-10, łóżka polowe i ławki obozowe, mapy topograficzne, busole, lunety, maty do zajęć taktycznych

⁶ DWLąd. Wewn. 191/2011.

⁷ Niepublikowana.

z samoobrony, tarcze. Do szkolenia medycznego wykorzystywano: manekina, torbę medyczną, apteczki, nosze, deski ortopedyczne, dwa fantomy dorosłe i defibrylator.

(dowód: akta kontroli str. 268)

Zajęcia z przysposobienia wojskowego prowadził oficer rezerwy posiadający kwalifikacje merytoryczne i pedagogiczne.

(dowód: akta kontroli str. 296-297)

W zakresie współpracy ZS z Wojskową Komendą Uzupelnień w Szczecinku (WKU) ustalono, że szkoła przekazywała dane dotyczące klas o profilu wojskowym (ilość klas i uczniów). WKU posiadała m.in. dane dotyczące absolwentów klas wojskowych, którzy wykazali zainteresowanie służbą wojskową, udzielała informacji dotyczących doskonalenia umiejętności wojskowych oraz wyboru jednostek wojskowych.

(dowód: akta kontroli str.317)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. Efekty współpracy szkoły z resortem obrony narodowej

Opis stanu
faktycznego

Szkoła corocznie, w badanym okresie, zwracała się do dowódców jednostek wojskowych, z którymi podpisano porozumienia z „Wnioskami do planu współpracy jednostki wojskowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi na rok ...”⁸. Przedsięwzięcia dotyczące współpracy Szkoły z jednostkami wojskowymi w poszczególnych kontrolowanych latach były powtarzalne i ograniczały się głównie do cyklicznego przeprowadzania przez żołnierzy poszczególnych jednostek zajęć szkoleniowych na terenie Szkoły oraz na obozach szkoleniowych, wizyt uczniów w jednostkach wojskowych i uczestniczeniu żołnierzy w ślubowaniu uczniów klas mundurowych. Wnioski musiały zawierać informacje określone w § 23 decyzji Nr 187/MON z dnia 9 czerwca 2009 r. Wnioski, które były przesłane do dowódców jednostek wojskowych w latach 2014-2015 nie zawierały informacji o planowanych działaniach promocyjnych (§ 23 pkt 6). W latach 2014-2016 Szkoła skierowała do dowódców 9 wniosków w których wyszczególniono 52 przedsięwzięcia, z tego do realizacji z: 8.pplot – 20, CS MW – 12 i 52.brem – 20.

Przedsięwzięcia dotyczące współpracy Szkoły z jednostkami wojskowymi w poszczególnych kontrolowanych latach były powtarzalne i ograniczały się głównie do cyklicznego przeprowadzania przez żołnierzy poszczególnych jednostek zajęć szkoleniowych na terenie Szkoły oraz na obozach szkoleniowych, wizyt uczniów w jednostkach wojskowych i uczestniczeniu żołnierzy w ślubowaniu uczniów klas mundurowych.

Z innych planowanych przedsięwzięć należy wymienić m.in. dwukrotną wizytę uczniów w szkole podoficerskiej w Poznaniu, na które to wyjazdy 8.pplot nieodpłatnie udostępnił autokar.

(dowód: akta kontroli str. 43-68)

⁸ § 23 załącznika do decyzji nr 187/MON.

W latach 2014-2016 z tytułu prowadzenia klas o profilu wojskowymi wydatkowano 140,3 tys. zł, w tym na organizację obozów 51,7 tys. zł (36,9% ogółu wydatków) i wynagrodzenie nauczyciela przysposobienia wojskowego 50,2 tys. zł (35,8%).

(dowód: akta kontroli str. 185-187)

Szkoła nie uczestniczy w programie pilotażowym MON w zakresie szkolenia wojskowego w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzących klasy o profilu wojskowym, który rozpoczął się w roku szkolnym 2017/2018. Wynikało to z niedotrzymania przez ZS terminu zgłoszenia chęci uczestnictwa ww. programie do MON, który upływał z dniem 18 maja 2017 r. Szkoła wyraziła chęć uczestnictwa w powyższym programie pilotażowym pismem z dnia 21 sierpnia 2017 r. W odpowiedzi z MON otrzymano informację, że będzie to możliwe w roku szkolnym 2020/2021.

(dowód: akta kontroli str.158-165)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, odstąpiła od sformułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 22 stycznia 2018 r.

Departament Obrony Narodowej

Kontroler

Marek Zająkała
Dyrektor

Andrzej Bała
Główny specjalista kp.

Podpis

Podpis

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.